

PANUN pakinoita

RUNOLLISTA LUISTELUA
Aamuhämärä jo lupaili jotain Katsahdin ikkunasta yli heräävän kaupungin. Oikeastaan se jo hyvinkin oli herännyt, mutta itse vain vasta heräilin. Lasinkin läpi näki, että oli pakkanen, sellainen vanhan hyvän ajan syysaamupakkanen: valkeaa maassa, huurretta puissa. Katseilin merelle ja hämmästyin. Noin tyven, noin viattoman rauhallinen ja kirkas kuin peili. Kyllä meri on kummallinen. Mutta miten tuo? Poika lähti rannasta, juoksemaan lähti — vettä pitkin... Pettävätkö vanhat silmäni! Vaan eihän se juoksekaan, harppoo — luistelee...

Ja vain vähitellen asia tajunnassani kiteytyy toteamukseksi, että meri on jäässä ja että poika luistelee. On vielä hieman hämärä, mutta jossain jo aurinko kohoileikse, koska taivaalla on sellaista värejä ja koska korkealla olevaan ikkunaan siivilöityy juuri sellaista valoa. Tulee kaunis päivä, ihana päivä, kun hyvin sattuu.

Poika luistelee ja hänen riemukasta menoaan katsoessani tunnen kummia väreitä ruumiissani, aivan selvästi tunnen. Luistelu on minusta yhtäkkiä hyvin romanttista urheilua ja miksikäs ei olisi sitä. Vapaana kiittää vapaa ihminen yli sileän sillan, huomaavan lähellä on meren uhkaavaa syvyys, mutta ihmeellinen lasikansi peittää kaiken ja kuljettaa ihmistä kuin avaruuksien välissä. Pysähdyn miettimään, millä voin todistaa, että luistelu on suorastaan runollista urheilua, ei vain sikäli, että se on talviurheilusta ainoa, joka sävelten siivittämänä — ja joskus ilmankin niitä — voi kehittyä taiturimaiseksi tanssiksi. Niin, baletiksi, taiteeksi.

Aamu on valjennut. Aurinko paistaa, jää kimmeltää. Poika luistelee, liitelee vetten päällä.

Sininen kirja! Minulla oli kerran sininen kirja ja nyt muistan. Minulla oli kaksi sinistä kirjaa, jotka kuuluivat juuri sen ikäkauteni yöpöydälle, jolloin vielä urheilu oli elämisen ilo ja autuus, mutta jolloin myös runous alkoi vallata osaansa elämässäni. Toisen sinikantinen oli Topeliuksen Ljungblommor ja siinä oli suurenmoisen kauniita runoja, Linnunradasta ja tähdistä yleensä, paljon tähdistä. Molemmat kirjat olivat viime vposisadan hienoa työtä. Kannen hienous ja koristeellisuus ei vain näkynyt, se tuntui pimeässäkin vaikka kuinka kömpelöihin sormiin. Toinen sininen kirja oli nimeltään Runoelmia. Se pitäisi tähänkin latoa fraktuuralla ja kullalla vielä. Suonion runoelmia oli urheilijarunoilijan kirja. Minusta tuntui ja tuntuu, että Suonion urheilu kuitenkin oli paljon lähempänä runoilua kuin oman nuoruuteni urheilu, saati nykyhetken, vaikka kyllähän mekin itsekukin monet hyvät (!) aineet kirjoitimme urlusta, Suonio — Julius Krohn — runoili hihtämisestä, purjehtimisesta ja olen aivan varma, että hän runoili luistelustakin.

Katselen luistelevaa poikaa ja muistelen luistelevaa runoilijaa ja näen henkeni silmin kippuranokkaiset kotitekoiset puuluistimet. Mielikuvaan yhtyy niin voimakkaana tunne muhavia rinnallaan kantavasta pitkähameisesta hattupäisestä sirosta 1800-luvun daamista, että välillä epäilen itsekin sellaista kohteenaan kavaljeerina jäävalssiin saatelleeni. Mutta ei, ei ollut muhia meidän tyttöillä, mutta toita on se, että puuluistimet ja tytöt yhteen aikaan kuuluivat yhteen. Valssin tilalla vain oli roirosillaolo! Saan kovan halun hakea käsiini juuri ne kippuranokkaiset puuluistimet. Näkisittepä ne! Ne ovat itsensä ukko ABC:n perintöä ja hänen tekemänsä, niin kertoo perimätieto. Perimätietoa jo tarvitaankin, sillä »ukko» on varmaan tehnyt ne ainakin — 100 (sata) vuotta sitten. Kovaa puuta, ajan patinoimaa, väriltäänkin viehättävää, terät kovat, kotiviilatut ja kullatut. Olen aina rakastanut näitä luistimia, vaikka viimeisten lähes 25 vuoden aikana ole käyttänyt niitä tietävästi vain kerran, silloin Kempeleenlahden ylipurjehdukseen.

Päivä paistaa kirkaana ja poika luistelee. Minulla on voimakas halu saada jalkaani juuri nuo luistimet, perintöluistimet, sillä juuri ne ovat runoilisimmat luistimet, mitä voin ajatella. Ne ovat seilailleet Suomussalmen selkiä, niin, ehkä sitä ennen jo Lamujoenkin ensijäitä ja ajan varmasti lijkisuun syyskirkkaita. Nyt on kuitenkin edessäni Sauvonsaaren ranta, mikähen lie, Kemiä kuitenkin ja luistimet ovat Oulussa. Siis Ouluun...

Panun. Mutta kestä mättömistä syysjäistä on silti varoitettava, sillä runous on runoutta ja syysjääät syysjäitä. Muistakaa se!

S a m a.